

המערכה למניעת יציאתם של יהודים

יהודים שהיו במדינות שהיו נתונות להשפעה סובייטית שימשו איום רב משקל, וגם
הבריטים. שיתוף הפעולה בין גרורותיה של בריחה המוצעת כא לירי ביטוי בהתבונן
בטיס הפלגות מודמניה ליוגוסלביה ומשם לבלגיה בהתאם לקונדיקטוריה
הדיפלומטיות. המפעלים היו ברובם יהודים רומנים. שיתוף זה אפשר למדינות אלה
למנוע מהבריטים כל עילה לפגוע באינטרסים החיוניים שלהן בשלבים ראשונים של
משאים ומתנים ולהכטיח את המשכן של הפלגות המפעלים. הפלגות המפעלים נבייט
הפלגות של ה"צאנים" נועדו, בין השאר, לאותן לכריטים על הצפוי להם אם יחזרו כהן
מהחלטתם לפנות את ארץ ישראל.

1011

חלק רביעי

המאבק הדיפלומטי נגד הפלגות מנמלי הים התיכון

המאבק הדיפלומטי נגד הפלגות מנמלי הים התיכון

מאיטליה וברית המועצות תורת על דרישה לנאמנות על גושבה איטלקית. בסוף יוני התלה ז'ולי 1946, במהלך המושב השני של מועצת שרי החוץ בפאריס, הושגה פשרה לגבי חוזה השלום עם איטליה עם קבלת ההצעה הצרפתית - בינאוס פרייטט. כן הוסכם על יחסי השלום שנחתם בפברואר 1947, נאסר על איטליה להשאיר את ניהולן בידי בריטניה. מפליציס. צבאה הוגבל ל-250 אלף חייל ובכללם 65 אלף קרביניארי (Carabinieri) שיוזם וזוגולוניה. איטליה חויבה לשלם 360 מיליון דולר פיצויים. בתחום הטריטוריאלי, כריטיניה קיבלה, כאמור, את הפיקוח על טריטוריה שיוזם, ארימוריא וסמלה האיטלקית, אצ'ורלאל-פנידה-אראפפה-האחובה-עצמאנט. באופן נאלצה איטליה לוותר על שטחים ליוון, לצרפת וליוגוסלביה. כן נדרשה לפזר את גבולותיה ולפרק את הכינורים. לאחר ויקחים נקבים אישורה האספה המכוננת האיטלקית את החוזה כ-31 יולי 1947. 262 מתוך 410 הצירים שלקחו חלק בהצבעה הצביעו בעד החתימה על החוזה, 68 הצביעו נגד ו-80 נמנעו. 78 מתוך 104 הצירים הקומוניסטים נמנעו.

המועצה הפוליטית האיטלקית הייתה בעייתית ביותר. לאחר שחרור רומא בינוי 1944 הביא האמריקנים להקמתה של ממשלה כראשונה אוואנו פונטי (Veanoe Bonomo) מריג מפלגת העבודה הדמוקרטית, שנתמכה מתחמתו של שש מפלגות אנטי-פשיסטיות. ממשלה זו הוזקה מעמד שנה. בינוי 1945 הוקמה ממשלה חדשה כראשונה פרינציפארי (Ferruccio Parri), מריג מפלגת הפועלה במילנו ובעבר מפקד עליון של כוחות הפשיזמו. ממשלה חדשה מורשים כלבד לאחר כינונה נפלה הממשלה. בהצמבר 1945 עמד ראש ממשלה קואליציונית, שנה השתופו גם הקומוניסטים, אלצידה דה גאספרי (Aldice de Gasperi). מנהיג מפלגת הנוצרים הדמוקרטיים, שפיזו כשר החוץ בממשלתו של פארי. דה גאספרי כיהן כראש ממשלה עד 1953. בינוי 1946 נערכו הבחירות הראשונות באיטליה לאחר המלחמה. הנוצרים הדמוקרטיים וכו כ-35% מקולות הבחורים, הטוציאליסטים כ-21% והקומוניסטים כ-19%. שתי המפלגות האחרונות שיחתפו פעולה ביניהן. אותו זמן בוטלה גם המונרכיה באיטליה בעקבות משאל עם שערך ב-2 בינוי המולד אומברטו (Umberto) התפטר ועוד את המדינה. בינואר 1947 הופלגה המפלגה הטוציאליסטית, ומנהיגה פקטידו גנג (Pietro Nenni) ועמו רוב חברי מפלגתו הצטרפו לקומוניסטים. ב-31 במאי כונן דה גאספרי את ממשלתו הריבית והפעם ללא הקומוניסטים. בתפטבר אותה שנה השתתפו ניצויים של המפלגה הקומוניסטית בכנס היסוד של הקונפדרורים. במערב חששו בתורף 1947-1948 מנסיון של הקומוניסטים האיטלקים להכשיל את הבנייה מרישל, להפיל את הממשלה ולכצע תקיפה קומוניסטית כאמצעות שביתות והפגנות חוץ ניצול המצב הכלכלי הקשה ועם פתיח התילים הפריטים והאמריקנים מאיטליה בהצמבר 1947.

דה גאספרי נאלץ להתמודד עם משבר כלכלי מחמור. איטליה נפגעה קשות מהקרבות שהתנהלו במדינה בשימה של המלחמה, ואשר במהלכם נחרטו חלק ניכר ממפעלי התעשייה והתשתית החברתית. 60% מתכבישים המכריזים, 70% מהנמלים ו-40% מלכות הדספר, בתוהתורים ותחנות הרכבה יצאו מכלל שימוש. יותר משמונת אלפים

איטליה - מדינת אויב לשעבר שהפכה לבעלת ברית

פרק ראשון

איטליה נמחה בין המשי מדינות האויב לשעבר - יחד עם רומניה, הונגריה, בולגריה ופניכלנד - שעוזרו היה צריך להיקבע במסגרת הסכמי השלום לאחר המלחמה. איטליה הוטרה למלחמה ב-10 בינוי 1940 עד הכריחה מלחמה על בריטניה על צרפת. שנה בספטמבר 1943 נכנעה איטליה ללא תנאי לבעלת הברית (כשישה שבועות לאחר שהודחה מוסטוס הגיע טרומן לטורד את איטליה מההגבלות שודטלו עליה לאחר כניעתה ולצדפה לאומות המאוחדות. הנישא נימק את הצעתו בנכונותה של איטליה להצטרף לבעלת הברית. ציריניה נפו. שהתנגד להצעתו של טרומן, איורב את התקפותה של איטליה על בריטניה בומן נפלה צרפת, את המערכה הקשה בצפון-אפריקה זאת האבדה נכבדת של איטליה. שותחה השלום עם איטליה יידון ראשון במעצת שרי זכר הוסכם בוועידת פוטסדם, שותחה השלום עם איטליה יידון ראשון במעצת שרי החוץ. שדיתה אמורה להכיל את הסכמי השלום עם מדינות האויב לשעבר. יוסה האלה של איצ'ה-הברית לאיטליה הושפע לא מעט משיקולים אלקטורליים, כלומר הרצון לזכות בתמיכה הקול האיטלקי והקתולי בחירות.

מועצת שרי החוץ הראשונה של בעלות הברית, שהתכנסה בלונדון ב-11 בספטמבר 1945, התפורה לאחר שלוש שבועות כלי שהושגה כל הסכמה בין הצדדים. המתלוקת בין מעצמות המערב ובין בריחה-המועצות ביחס לאיטליה נסבה על דרישה כריח המועצות לקבל נאמנות למשך עשור שלום על טריטוריה, על אור נוצרה גירליה (ובכלל זה העיר טרייסט, שהטוציביטים רדשו לסטם ליוגוסלביה) ועל תשלום פיצויים לבריתה-המועצות מעצמות המערב לא היו תמימות דעים בשאלת מיקומן של הגבול בין איטליה ובין יוגוסלביה. עם זאת, הן היו מאוחדות בהתנגדותן לדרישות הטוציביטים השפוקותיון היו שונות גם לגבי עתיד משותפתה של איטליה. האמריקנים הציעו למסור את המושבות לאמנות משותפת של האומות המאוחדות; הפנזנים הציעו למסור לאיטליה את הנאמנות על משותפתה; ואילו הבריטים היו מעוניינים להחסיף ולשלוט במרושבות האיטלקיות שכבשו. שלוש המעצמות היו מאוחדות בהתנגדותן להעניק לטוציביטים אחיזה באזור הים התיכון, במרחק התיכון ובצפון אפריקה.

המתלוקת בין הצדדים לא יושבה גם במהלך המושב הראשון של מעצת שרי החוץ בפאריס (16.5.46-25.4.46). אשר זנה בתווה השלום עם איטליה. האמריקנים הם שונגו על האינטרסים של האיטלקים. בידם דחה את הצעת מולוטוב שטרייטס חלקים נרחבים מחצי האי אסטריה (Istria) ועברו ליוגוסלביה, בריחה-המועצות חקבל מאיטליה 100 מיליון דולר פיצויים, וכמונה יוגוסלביה ויוון יוותרו על קבלת פיצויים

מיצמח העל ניסן להשיג על הצבעתו של הכתור האיטלקי. הרומים, למשל, הודיעו על חלוקתם בהחזרת הממלכות האיטלקיות לשעבר לאיטליה ואילו האיטלקים, הבריטים והצרפתים הודיעו על המיכנסם בעזרת טריטט בולה ליד האיטלקים. יתר על כן, קטיטט דרטימנט הבריטי שאם בריח קומוניסטי-סוציאליסטית חזרה בבחירות, תפסק ארצות-הברית את כל הסיוע הכלכלי לאיטליה. בסופו של דבר ניצחה המפלגה הנאצית ומקורטטי של דה גאספרי, שזכתה ב-48.5% מקולות המצביעים לעומת 31% שקיבלו הקומוניסטים והסוציאליסטים. הנוצרים-המקורטיים, שהחזיקו ב-30% מחד 574 מצביעים בלבד, דרנבתיים, נהגו מרוב מוחלט.

השאלה: היותה את סכס המלחמה-הבלתי-לגאלית העיקרית לאחזקת-הענקים העשירי. מחד-65-ספירות, המעפלים, שהפליגו, מנגד, המלחמה ועל לוקטת, המדינה, 34. ניצן, באיטליה, על-ידן, בעל-21 אלף נפיש, כ-50% מכלל התושבים-שהפליגו בהתנדבות. בריטניה נאלצה לגרר מערכה בשני חזרות. האחת-נגד היהודים-שהשתנו-אל-איטליה וד' גבולותיה הצפוניים של המדינה והשנייה, נגד אומם יהודים שיניסו להפליג לארץ ישראל. האיטלקים היו מוטרדים מהסתגרותם של יהודים למדינה והרבה פחות מיצאומם מפנה דרך הים. מערכת החיסים המורכבת ששרדה בין בריטניה ובין איטליה והתמרות שאלו בה במשך הזמן השפיעו על כאבקה של בריטניה בהגירה הכלכלית-לאגאלית שהתנהלה דרך המדינה.

הדיעות שהגיעו ליניצילי המתנות ליהודים כמות אירופה וכמרכה, על הימצאותה של בריגדה יהודית באיטליה, הפכו אותה למקור משיכה ליהודים. העברתה של הבריגדה לטבריוני שעל גבול איטליה, אוסטרית ויוגוסלביה, במחצית השנייה של חודש מאי, 1945, הקלה על חיילי הבריגדה לייצא אותם פליטים יהודים, שהצליחו להיכנס לאיטליה בלב הדיחה שפקד את האזור עם נמר המלחמה, ואיפשרה למשלוחת של הבריגדה להכריח יהודים דרך גבול אוסטריה לאיטליה. בשלושת חודשי הקיץ של שנת 1945 התנהלה תנועה ערה לאיטליה והתערבות של גורמים ציוניים בחדש אוגוסט התבצע על כ-15 אלף פליטים יהודים, שנכנסו למדינה.²

כחוצאה מובאה של פליטים רבים מוד זמן קצר, מהעברת הבריגדה בסוף יולי 1945 לבלגיה, מהמצב הכלכלי הקשה באיטליה, מקשיים בקבלת עזרה מוגזיגט ומדגבלה פקציותה של אונרר"א, סבלו הפליטים שהגיעו לאיטליה מרעב. כספטמבר 1945 דיווח וולאל זונבובי, מראשי המרכז לגולה, שהשמעות על הרעב ועל המחסור במחנות פאטליה גרמו לצמצום הברירה; ומדומיה נמסר שלאור המצב הקשה באיטליה החליט לעזר את "הברירה" מרומניה, מהונגריה ומיוגוסלביה אליה.³ ואגמם, לאחר שלישה חודשי השיא יוני-אוגוסט, חלה ירידה במספר המסתגנים לאיטליה, אולם התנועה לא יסקת. מסוף אקטובר ועד חודש ינואר 1946 עלה כרדי שליח "הברירה" להעביר את גרוב הפליטים מהאזור הבריטי באוסטרית לאיטליה. במקביל נמשכה תנועה בהיקף מצומצם מרומניה ומהונגריה לאיטליה דרך יוגוסלביה.⁴

שליחות בעלות הברית באיטליה ידעו על התנועה של פליטים יהודים לאיטליה ואף התחילו בקיץ 1945 בפני מפקדת "החטיבה היהודית הלוחמת" על כוונתם של כ-3,500 יהודים לבלגיה.⁵ במקביל ניסו ממשל הכיבוש הבריטי באוסטריה למנוע את מעברם לאיטליה של פליטים יהודים, שהתברר כנרץ, לאחר שהעיר הועברה לכריטיים מדי

גשרים חרבי. 60% מתקטים ורכבת המשא ר-90% ממונויות הנוסעים נהרסו אף הם. הצי המסחרי האיטלקי שהיה ב-1938 הרביעי בחול באירופה הצטמצם כ-3.5 מיליון טון ל-450 אלף טון בלבד. ב-10% ממאגר הדירות האיטלקי מלפני המלחמה נפגעו הייצור ותקלוא הצטמצמו ב-1945 ב-60% בהשוואה ל-1938 ואילו הייצור התעשייתי הגיע בסוף 1945 לכדי רבע מזה של התקופה שקדמה למלחמה. הוחב הלאומי היה בסוף המלחמה גדול פי שישה יותר מאשר ב-1938. ואילו המחירים ב-1945 היו כוחתיים פי 20 לממדים עצומים. שני מיליון איש היו רשומים במובטלים ב-1946. איטליה ירדה תלילה באופן מוחלט בסיוע חוץ. מאז בנייתה ועד סוף המלחמה תרפה ארצות-הברית לאיטליה את דוב המצד-החוזר-החזקנים. לאטכ מכ בנישט אונרר"א את הסיוע העיקרי. ב-1945 תוצאה אונרר"א 50 מיליון דולר ואילו מינואר 1946 ועד יוני 1947 הוגש סיוע כהיקף של 435 מיליון דולר. האמריקנים, שמימנו כ-74% מהקצובה, מילאו תפקיד מרכזי בקביעת יעדי היקף הסיוע של אונרר"א. עם סיום פעולתה של אונרר"א בסוף יוני 1947 הנישה ושיגשגון סיוע לאיטליה עד אשר החל לרום אלים סיוע כמסורת תכלית מרשל.

לאחר חתימת חוזה השלום החלה איטליה להשתלב במערכת הבינלאומית. היא הצטרפה לקרן המסע הבינלאומית לזכנג הבינלאומי ולקחה חלק בועידת פאריס, שדנה בתגובה אירופה המערבית ליוחמ מרשל ובמהלכיה שבא לאחר מכן. שאיפקה להצטרף לארגון האומות המאוחדות סורפה עד 1955 על-ידי הטוביטים ואת בהנחה לסרובה של מרצת הבסחון להיענות לפניותיה של רומניה. בולגריה ויוגוסלביה להצטרף לארם. במקביל להחלפת המוזיות בין המערב לברית-המעצמות במחצית השנייה של 1947 חלה התקרבות בין איטליה ובין בריטניה. עד אז יחסה של בריטניה לאיטליה היה צונן לסדי, האיטלקים גם הם רחשו אהדה מעטה לבריטניה. העמדות שנקטה בריטניה ברינוים על הסדרי השלום עם איטליה והעברת הניהול של משובותיה ליד הבריטים, לא תרמו להגברת האהדה כלפייהם. השמאל האיטלקי חש עיונות כלפי בריטניה גם על רקע אנלי-אמריקני. יתר על כן, איטליה היתה מדינת כיבוש, שירחה בחוזה לפיקוח של ועדה אנלי-אמריקנית. האשקלים חשו מוריר כלפי הבריטים שהתנגדו לכיסול מקצת ההגבלות שהושלו עליהם. חששם של הבריטים מנפילתה של איטליה לתחום השפעה הסובייטי, בעיקר ב-1947, הניע, אולם לשנות את עמדתם. בסוף אוקטובר 1947 הוזמן ספורציה, שר החוץ האיטלקי ללונדון (אף-על-פי שבוחין לא רףש ל אהדה רכה). היה זה בקור ראשון של שר איטלקי בבריטניה לאאר המלחמה. בחום הביקור נמסר על חידוש הדיחות בין שתי המדינות ועל הבונה לחתום על סידרה של הסכמים בתחומי הסחר, הספנות, החשופה החורבות. בריטניה הדישה שרוא מוחותה על אינתי המלחמה, שאיטליה חייבה להעביר לידה כמסגרת חוזר השלום. ב-3 בפברואר 1948 נחתם הסכם סחר בין שתי המדינות.

עצרים אלו היו חלק ממאבק של מצמצום המערב לסייע למפלגות של דה גאספרי בבחירות, שנקבעו לאפריל 1948. על רקע הסלמתה של המלחמה הקרה, היו בחירות אלו מבחן כוח לארטינירטיצה הפרו-מערבית של ראש הממשלה. הצלחה אלקטורלית של המפלגות הקומוניסטים והסוציאליסטים היו מחייבות את החזרתו לממשלה. שחל

לחם מדע לגבי האוויות המעורבות בתורה. המידע עליל להגיע למארגי ההפלטות הבלתי-לגאלית, שינצלוהו להחמק מהפיקוח.¹³ המפקד הראשי בים התיכון ספר ארתור. הוא הצביע על הסיוע הרב שהנגישו שלטונות הבטחון האיטלקיים במעורב של שתי ספינות המפעילים נטונה (Netuno) ופיטורו (Pietra) וטען, כי עזרתם למאבק הפלגות הבלתי-לגאליות חיונית.¹⁴ מאחר שהעול הכרוך במעטת הפלגות הבלתי-לגאליות מאיטליה היה אמור ליפול על הצי בים התיכון, חתר מפקדו להסתייע באיטלקים כדי להקל אחר העומס מעל אנשיו.

המסייעות של לונדון הגיעו לקצו לאחר מצרפה ב-17 בנואר 1946 של "אנצו טרלי", שהפליגה מאיטליה ועליה 911 מעפילים ועם המשרד ההסתננות של פלטיים והוקם לאיטליה. ברוי הצביע בפני ועדת הקבינט לשיקום מעבר לים על התגברות המסייעות מצד יהודים המודיעים במחנה-הגדודים-אשכנזי לבריטן שבאלג'יריה. המצב שם הולך ומחמיר. הוא המליץ לפנות לממשלת איטליה ולאונור"א בעניין זה.¹⁵ ועקב הקבינט "פסחה את כוחו של שר החוץ לפנות לממשלת איטליה לנקוט צעדים למניעת הפלגות בלתי-לגאליות.¹⁶ החלטתו של בוויין לפנות לאיטלקים הושפעה קרוב לוחיא גם מציטונו לשומר על רגיעה בארץ ישראל במהלך עבודתו של ועדת החקירה האנגלו-אמריקנית. יתר על כן, ממשל ההגירה שהוקצבה בספר הלכו נוצלה במלואה והקבנט נאלץ להמשיך ולהקצות 1,500 סרטיפיקטים בחודש, ללא קבלת הסכמת המפורשת של מדינת ערב. בלונדון בקיבוץ לודומב בכל מחיר מלחוזג ממסכה מודרנית.¹⁷

בסוף ינואר 1946 בקיבוץ הבריטים מממשלת איטליה לחוקק חוקים שיאסרו על ארוחה לקחת חלק בפעולות הקשורות לעלייה הבלתי-לגאלית.¹⁸ חקיקה כזו היוותה נדבך בשל התגברותן של מפלגות השמאל באיטליה, שהיו שותפות בקואליציה למוניטיון בריטניה בארץ ישראל. השגריר הבריטי הטיל ספק אם יעלה בידי ראש הממשלה דה גאספרי, שנכנס לתפקידו בחודש דצמבר 1945, להעביר חקיקה זו. צירילס ספרי, שממשלת איטליה לא תוכל להיענות לבקשות בריטניה, מחשש לקומם את האמריקנים.¹⁹ ואכן, האיטלקים, שידעו על תעניין שמגלים הכיח הלבן, חבירי הקונגרס והמגאט ואמצעי החקשורת בארצות-הברית במצבם של הפלטיים היהודים וסברו, שלקהילה היהודית בארצות-הברית יש השפעה פוליטית רבה, השתדלו להימנע מקשיטת צעדים העללים לקומם גורמים אלו. איטליה, כאמור, הייתה חלויה בסיוע כלכלי של האמריקנים והבנתם על האינטרסים שלה בדיונים על חווה השלום, משרד החוץ הבריטי ניסה אותו מנו, ללא הצלחה, לשכנע את הממשל האמריקני לשתף פעולה עם בריטניה במניעת הפלגות הבלתי-לגאליות מאוסטריה לאיטליה ואת הפלגות הבלתי-לגאליות מקול איטליה.²⁰ שיתוף פעולה מבצעי מצומצם ומנוי בין האיטלקים ובין הבריטים למניעת הפלגות בלתי-לגאליות התקיים בחחלת פברואר. במהלך המבצע, אשר לא הגיע תוצאות כלשהו, הותר לצי האיטלקי לפטרל לאורך החוף.²¹ בנייתים חלה הפוגה פופלגות הבלתי-לגאליות מאיטליה, שנמשכה יותר מחודשים עד מעצרה של "יניגטי" ב-26 במרס 1946.

שלב חדש במערכה נגד הפלגות הבלתי-לגאליות בכלל ובאיטליה בפרט החל ב-3 באפריל 1946 עם מעצרים של 1,200 יהודים "שמצוא פולני" על-ידי המשטרה האיטלקית

הרוסים.⁶ ביויות למפקדת בעלות הברית באיטליה כחילת ספטמבר הוגדרה הסתגלות של יהודים לאיטליה מאוסטריה ומהפלקנים כמלשה שבשגרה. עם זאת הובעה קהות, כי התנועה פווחת ושאה חלקי.⁷

המסייעות לעצור את ההסתננות לאיטליה לא עלו יפה. ה-C.I.D. (Criminal Investigation Department) אגד כחציות חודש אוקטובר את מספר הפלטיים היהודים באיטליה ב-20 אפריל.⁸ טיפס בולד, המניטסטר-חושב בעקבות, המליץ בסוף דצמבר למשרד החוץ לטפח לפלטיים היהודים למרות ספקותיו לגבי נכונתם של פליטים-אל לקבל עזרה מאונור"א, ואת מחשש, שהרעב ידחוף אותם לבצע פשיעים. אפשרות והחודש של המסתננות לאוסטריה הוסרה מפרקם מאחר שהוה הייב הפעלה כוח והותקן של בעלות הברית לא הייתה מוכנה לכך. ברוד ציין, כי תנועת ה-C.I.D. מתייחסת מקיפה, שמטרתה להשמש באמצעות רב-אוסטרית במתנה מעבר בין מרכז אירופה לבריטן ארץ ישראל. הוא סבר, שעל מנת לבלום את ההגירה, נחוץ שתוף פעולה מעד כחוח הכיבוש של בעלות הברית באוסטריה. לדבריו, ישנו ראיות לכך ששלטונות צרפת מתירים את תנועת היהודים דרך אזור הכיבוש שלהם לאיטליה.⁹

נואל צירלם, שגריר בריטניה באיטליה, הצביע על הקשר בין תנועת ההסתננות לאיטליה לבין הפלגות הבלתי-לגאליות מהמדינה. הוא סבר, שהמבצע תמור בסוף ינואר 1946 כאשר דוח מנתוח הפלטיים יועברו לפיקוח אונור"א. מניטיו שהצטבר על אופן ניהולה של אונור"א איבדה מחמת בדרום איטליה, המכרר, שלארגו יש רק פיקוח רופף על הנעשה במחנות, ולמעשה הם מנוהלים על-ידי המשטר הארצישראלי בבאר. השגריר המליץ על מספר צעדי פעולה: לודוש מספורגו מן קצי Spurgeon Keeny (M. Keeny), מנהל אונור"א באיטליה, להינעם מלהגיש סיוע להגירה היהודית הבלתי-לגאלית; להעביר את אנשי הבריגדה, שעדיין מוצבים באיטליה למקומות אחרים; להגביר את שיתוף הפעולה בין מפקדת בעלות הברית לבין שלטונות הבלטון האיטלקיים בפיקוח על הנכנסים לאיטליה; והמליצה אחרונה - להחיר לצי האיטלקי לפטרל לאורך חופי המדינה. צירלם מסר על טענה האיטלקים כי אין ביכולתם לבצע את הפיקוח על היציאה מהמדינה בשל ואיסור המוטל על הצי לפטרל לאורך חוף הים.¹⁰

וצלוח המאבק בהפלגות הבלתי-לגאליות הייתה מותנית, במידה רבה, בשיתוף פעולה מצד שלטונות איטליה. גורמים שונים בממשל הבריטי הסתייגו במהלך החודשים הראשונים לאחר גמר המלחמה משיתוף האיטלקים במאבק נגד הפלגות הבלתי-לגאליות. ההסתייגות נבעה, בין השאר, מהמדיניות שחש בלונדון כלפי האיטלקים בשל מעשיהם בהלחמה. זאת ועוד, סיוע איטלקי הייב מחייב הקלה בהגבלות הנבצאות שהוטלו על איטליה ובעיקר לגבי הצי. בלונדון העדיפו לגבול את כוחותיהם השוהים באיטליה לקשיטת צעדי מצד בממלי הפלגות. המפקדה הבריטית לארץ ישראל הייתה שרוב נמלי איטליה אינם להטות מניעת הפלגות בלתי-לגאליות לארץ ישראל הייתה שרוב נמלי איטליה אינם בשליטה צבאית. הנה כי כן הם מסור על כוחותם לפנות לממשלת איטליה למנוע מספינות המעורבות בתנועה הבלתי-לגאלית ולהפליג נממלי המדינה.¹¹ בהחציעות שנערכו בלונדון, ב-12 באוקטובר, בהשתתפות נציגים משרד החוץ, וארצות-הברית, המלחמה והמחשבות החולט שלא לכשק לעת צמח שיתוף פעולה מממשלת איטליה.¹² הסברה הייתה, שעל מנת להבטיח את יעילות הפיקוח של שלטונות איטליה יהיה צורך לסמוך

מדובר באותם פשיטטים איטלקים. לזכרי ציד, אגד מפקד המשטרה לנציג הסוכנות הקתולית, שלו ידע כי מדובר בפליטים הזרים, הוא לא היה מתערב.³¹ מקצת למשבר הסתמו עם החלטה ממשלת המדינה לחתור למעפילים להיכנס לארץ ישראל על חשבון המסדה הזרדית. ממשלת ארץ ישראל וכנימה להקצות את 500 הטריטוריות שנתנו ממשלת הודו המבטת החודשית. שנתנו ממשלת הודו המבטת החודשית 175 רישונות, שנתנו בידה. הסכם זה הביא להפסקת שבתת הרעב של ההגנה היישוב לאור 101 שעות.³² הבעיה שנוחרת - 335 מעפילים ללא סרטיפיקטים. יד' נבו, נציג הסוכנות באיסלנד, בקש מלאסקי להשיג את המכתב בויון להעניק 335 סרטיפיקטים נוספים על חשבון ממשלת הודו מאי. יד' נבו הזגיש, שאל נייון לחלק את הפליטים ואם לא ינתנו סרטיפיקטים לכולם, הם נחשבים בודעים להפליג גם ללא סרטיפיקטים.³³ ברור סבר שאין כיכולתם של שלישונות איטליה למנוע מהמספרות להפליג ארץ ישראל - התעצב והצליח בארץ ישראל, בקש למנוע את הפלגת המספרות או לפחות למנוע מהמעפילים שלא יקובלו סרטיפיקטים. לנתוח בארץ ישראל הוא הגיש את המנציה המפוריה בסוכנות של הממשל בארץ ישראל ושל ממשלת הוד מלכותו אם הצעותיו לא התקבלו.³⁴

סוכנותו של לונדון לחתור למעפילים, שנוחרו ללא סרטיפיקטים, להיכנס לארץ ישראל עם קבלת מכתב חודש מאי, לא הביאה להרגעת הרוחות. צידלס הוזרז את משרד החוץ מחקירות העולות והמתיחים באופן חיי אדם. השגריר קרא לממשלתו להכריע בין סכנת של אלימות ופירסומים שליליים ובין יחזור מייד נוסף. הוא עצמו צידלס לאלטרנטיבה השנייה. צידלס לא הוציא מכלל אפשרות, ששלשונות הצי האיטלקי בל-ספציה יחזרו להורדם ולהפליג.³⁵ האיטלקים, שהיו מאד לא מודעים מההסכנות שנקבעו אליהם, בקשו מלונדון לכת לקראת הסוכנות. הם לא הסוידו את חששם מקמירות אם ימשיכו הפליטים לשהות בל-ספציה.³⁶ על-פי המשרה שהושגה, הותר לכל המעפילים להפליג חוד המנהי שהם לא יגיעו לחופי ארץ ישראל לפני ה-17 במאי, למעט קבלת מכתב ההגירה לחודש מאי. ב-8 במאי הפליגו "זב הוד" ו"אלהוד גולומב" ועלו 1,014 מעפילים.

מחשיבות החותי הראשון בין מארגני העפלה והמעפילים לשלשונות הכריטיים, נלמל הפלגה, יצאו הראשונים מנצחים. הצלחת המאבק בהפלגות הבלתי-לגאליות הות' מתגנית, במידה רבה, בפעולתו מנע בנמלי ההפלגה בטיע השלשונות המקומיים. עקשן לה-ספציה,³⁷ שנמשכה שבועות מספר (3.46-8.54), התחשה לאיטלקים ולממשלות נוספות את הסכנות הגלומות בהיענות לדרישות הבריטים למנוע מספרות מעפילים להפליג. הכיסוי הרחב והאחר של התקשורת האיטלקית העולמית לאמאקם של הפליטים היהרים המנסים, בכל מחיר, להגיע לארץ ישראל שדה את הצרכים המעמולתיים של הציננים (ניסום ספורים קודם לכן פורסם היון וחשבון של ועדת החקירה האנגל-אמריקנית). לאור "פרשת לה-ספציה" החלה עדה סרני (עוזרתו הקרובה של ארזי ומאופריל 1947 האחרות) על פעולות "המנסד לעלייה" באיסלנד (בנייתו של ליקבע אישים בממסד האיטלקי לסייע לפעילות "המנסד לעלייה"). סכרי להניח שארועי לי-ספציה השיעו על נכונותם של אחרים מגורמי הממשל להגיש את הטיע המקובל.³⁷

כלה-ספציה. הוריים אלו, דיווחו מפקדת בעלות הברית באיסלנד, הובלו למל בכלי זכ"כ צבאיים וכרשותם נמצא מזון לעשרה ימים, שנלקח מהאספקה של הצבא הבריטי. כי נמסר על מעורבותם של חיילים אויזשילאים המשרתים בפלוגת ההובלה של הצבא הבריטי ועל מעצמם של שלישונות הונריים.³⁸ צידלס סבר, כי פעולת המשטרה האיטלקית העדיה על נכונותם של שלשונות איטליה לסייע לכריסניה.³⁹ השגריר עדיין לא ידע שמעצרו המפעילים על-ידי האיטלקים נבע משיעות (ראו להלן). בלונדון דחו את המלצת ברור ששלשונות הצבא של בעלות הברית יקחו על עצמם את האחריות על העצרו המפעילים נאמסיה במקרה שארטיסקים יסרכו להחזירם לארצות שמתו הגיעו. משרד החוץ בקש להימנע מצירוף הודשם שברטיניה מתערבת בענייניה של איסלנד, בגלל החשש שהתערבות מעין זו עתדלה לפגוע במידת-בשיתוף המעגלה של המעפילים והיא אף עלולה להביאם לכל שינוס לחטול את האחריות על כריסניה.⁴⁰ מורז מאר התקבר שאין כל אפשרות ליישם התחיה זו. ב-6 באפריל הכריזו המעפילים, שהיו עצורים באונייה בלה-ספציה, על שבתת רעב ואיימו להטביע את האונייה על אנשיה אם יעשה נסיון לחזירם בכוח לחוף.

הפגנה במחנות שולכה והחריפה בין המעפילים וכראשם יהודה ארזי (האחראי על פעולת "המנסד לעלייה" באיסלנד, שהתחזה לפליט הונרי את המאבק בלה-ספציה) ובין הבריטים השיג הולד לאסקי (Harold Laski), יושב ראש מפלגת הליבור, יחזיק ששה אוחז ומן באיסלנד באורח הקונטרס 24 של המפלגה המוציא-ל-אישות האיסלקית. בכריסניה ב-10 באפריל הגיע לאסקי להסכם עם ראשי המעפילים (קרי ארזי) ששבבות הרעב תופסק והמעפילים יימנעו מהתפרצויות עד לפגישתו עם בויון, חוד 10 ימים.⁴¹ בניתיים דחה הול, שר המושבות, את בקשת הסוכנות להעניק מכתב מילתום למעפילים.⁴² הוא גם התנגד להצעה שדחתו להעניק למעפילים, קטואאישיות, את החודשית.⁴³ הול הודיע ב-1945, שלא נוצלה על-ידי המוכנות, כמחאה על מדינות, מכתם החודשים נובמבר-דצמבר 1945, שאל נוצלה על-ידי המוכנות, כמחאה על מדינות, בריטניה. הול חשבון של הועדה האנגל-אמריקנית חונבל ההגירה היהודית לארץ כי עד קבלת החיך וחשבון של הועדה האנגל-אמריקנית חונבל ההגירה היהודית לארץ ישראל ל-1,500 איש בחודש ובכלל זה המתגרים הבלתי-לגאליים. הול, שעדיין לא ידע על המספרות האמיתיות שהביאו למעצרו המעפילים טעו, שאם יאשירו להם להפליג לא יוספו האיטלקים בעתיד לשחק פעולה במאבק נגד ההפלגות הבלתי-לגאליות. את שבתת הרעב שהוכרזו מנהיגי היישוב היהודי בארץ ישראל הגדיר במחל פוליטי. שנועד לאלק את בריטניה להיענות לדרשותיהם.⁴⁴ עמדת הול התקבלה על דעת ראש הממשלה.⁴⁵

מארץ ישראל רוחו ללונדון על התחשות הקשות ביישוב המומת על-ידי העתמות המשות בין המדינות המוכות של ממשלת בריטניה למדינות עת החדשו אסונות "אסטרתי" ו"יסטרומה".⁴⁶ ואילו ברור דיווח על כוננת העקורים לבצע מעשי האכזריות המפגזים אם הפלגתם לארץ ישראל לא מאושר עד ה-19 באפריל.⁴⁷ בניתיים נתעו לבריטים (ב-18 באפריל) הניסוחות שבעטיין נעצרו היהודים על-ידי המשטרה האיטלקית. לזכרי מפקד המשטרה בלה-ספציה, נמסר לו על כוננת פשיטטים איטלקים להפלג חשאית מאיסלנד. סוכניו, שעצרו את שיירת הפליטים היהודים, סכרו לחתום, כי

בספריו במגותיכים ואף פנה בנוון זה, באופן פרטי, לדי"ר ג. מיליונה (G. Migliore) ראש מחלק בסתון הציבור במשרד הפנים האיטלקי, שהבטיח לכדוק אישית את המצב בתקורות הגבול.⁴⁴

מקדחת מבטם של האיטלקים לא היוו הפליטים היהודים את הבעיה העיקרית. מתוך כ-158 אלף פליטים ועקורים שנמצאו באיטליה בסוף 1946, נאמד מספרם של העקורים הלוחים בכ-20 אלף.⁴⁵ האיטלקים ביקשו לנצל את החשיבות שפזיזושים הבריטים לאבק נגד תנועת ההסתננות של היהודים כדי ללחוץ על לונדון להחזיר להם את סמכויותיהם כמרינה ריבונית בכל האזור בפקוח על כניסה ועל יציאה ממדינה, וזאת על בטרם ייחזמו הסכמי השלום וגם כדי להימנע מפליטים הזרים. כלונדון ידע על הקשיים הנגרמים לשלטונות איטליה בעטיים של אותם פליטים.⁴⁶ משרד החוץ האיטלקי קבל בפני הבריטים, כי הפליטים המהווים מעמסה כבדה, הסתננו למדינה בתקופת שגובלות איטליה לא נמצאו בסיקות שלטונות איטליה. גם לאחר שהפיקוח הועבר לידיהם, טענו האיטלקים, נמנע מהם לעצור את ההסתננות משום שהסמכויות לאשר כניסה יציאה נשארו בידי בעלות הברית. רומא ביקשה מבעלות הברית להכין תכנית להעברת כל הפליטים למדינות אחרות.⁴⁷ היא אף ביקשה מלונדון לתמוך בהתנגדותה להצעה האמריקנית להעביר 25 אלף פליטים יהודים לאיטליה.⁴⁸

האנגלים היו מוטרדים לא רק מטיב הפיקוח של האיטלקים על גבולותיהם היבשתיים אלא גם מהפיקוח על נמלי המדינה. הערכת המצב של צ'רלס בתחילת אוגוסט 1946 לגבי זמנית נכונותם של שלטונות איטליה לסייע לכרישנה במאבקה בהפלגות הבלתי-לגאליות, לא הוחזר מחדד. לזכרונ, מקפיד נמלי איטליה יחזרו לפסיביות בלתי-לגאליות להפליג, ואולי משטרת הביטחון, המפקדת על בדקת מסמכי היוצאים מנמלי איטליה, לא תצא מנדרה כדי לאמת את תקפות המסמכים המוצגים בפניה, וזאת בשל הריצון להימנע מקליטים זרים. לשאלת משרד החוץ הבריטי לגבי הנכונות לחוקק חוקים, שיאשרו על אחריותם כל מעורבות בהגירה הבלתי-לגאלית (פנייה כוזב נעשתה בסוף ינואר 1946 יאלום מאז יוד הנחש משרד (היום) רשיב השגריר, שכעת יוחזר מתמיד, לא צפוי, שממשלת איטליה תגלה נכונות לחוקק חוקים נגד ההגירה היהודית הבלתי-לגאלית. צ'רלס סבר, שלא רצוי ללחוץ על הממשלה האיטלקית בנוון זה.⁴⁹ אותו זמן התברר לאיטלקים תנאי חוזה השלום שלום ואלו גרמו להם מרירות רבה.⁵⁰

ההשקפות שונות היו לשגריר הבריטי ברומא ולראשי המטה כלונדון בקיץ 1946 לגבי דרכי הפעולה באיטליה. ראשי המטה המליצו לקיימם לחוץ על ממשלת איטליה לסייע במאבק נגד ההפלגות הבלתי-לגאליות מפני שפעולה ישירה של הצבא הבריטי באיטליה אנה אפשרית.⁵¹ צ'רלס, לעומת זאת, המליץ להגביר את היחידות בסתון ומשד הכרישיות באיטליה, להחזיר להן לעצור חשודים ולהגביל את מספרם של טיורי הצי המלכותי לאורך יחפי איטליה. השגריר היה עד לכך, שהמלצותיו יתפרשו בניסוח משריח את סמכויות היחידות האנגלו-איטלקיות.⁵² במשרד החוץ הסתייגו ממצעת צ'רלס להחזיב את סמכויות היחידות בסתון משד הבריטיות פן יפגישו הוכר פי בריטניה עדיין נוהגת באיטליה כמדינת אויב בכניסה. המשרד אף חשש מההשלכות הצפויות לצעד כזה על האמריקנים. השותפים לפיקוח על איטליה.⁵³ האמריקנים היו מעוניינים בצמצום הפיקוח ובהשקפת מסתומים ותפש פעולה לאיטלקים.⁵⁴

במקביל להשתלשלת הארועים סביב 'פרשת לה-ספטי' התחבשו הגורמים הבריטיים השונים בדרכי המאבק בהסתננות לאיטליה. הגבול בין אוטסריה לאיטליה עבר בחלקו הגבול האזורי הכניש הוצרפתי ובקטע מצומצם באזור הכניש האמריקני. מאחר שהפיקוח באזור הבריטי היה קפדני כחוד הפליטים לעוד דוד אזור הכניש האחרים. כדי שתשכון בהגיש המריציון הבריטי באוטסריה באפריל 1946, צוין שהפליטים היהודים מצפון מזרח אירופה נמנעים להיכנס לאזור הבריטי של אוטסריה. מדינה הם נעים דרך אזור הכניש האמריקני והסובייטי לכוואריה ומשם לעצם איטליה דרך אזור הכניש הצרפתי. משלל זה נכחד שמום שהתנאם באזור הכניש האמריקני תרבה נוסף לתנועת עקורים יהודים. ביין תושבון זמנל, שאחר התחבולות הפוצרות שנקרקטש העקורים היא התחזות לאזרחים-איטלקים-השולטנת באוטסריה של גענו לפנייה אליהם למנוע קציני קישור איטלקים שיוצבו בשלושת אזורי הכניש של מצצמות המערב באוטסריה ויהיו עקורים, שאנם איטלקים.⁵⁵ באותו זמן הוסבה חשומת הלב הבריטית בלפי כמה מאות יהודים, שהגליחו לעבור מיוגוסלביה לאיטליה באזור הכניש ונציה ג'יליה. נסיונותיהם של הבריטים לשכנע את היוגוסלבים לקבל יהודים אלו לא על יפה.⁵⁶ דיווחי המודיעין הבריטי על תנועה של פליטים יהודים דרך אזור הכניש הצרפתי לאיטליה, אכן שיקפו את המציאות.⁵⁷

אחת השיטות הטיפוחות שבטקו פעילי 'הבריחה' להעברת פליטים היה שימוש בתחנות מעבר מוויינות התחזות לחיילים מבעלות הברית או לאנשי ארגוני הסעה למניעתם מספרן הרב של היחידות הצבאיות באיטליה, אשר הוחז לכן להנחיש אישור מטע, והמיום שילבשו אנשי ארגוני הסעה האיטלקיים סכסד המסמכים המביים את מלאכמת הקשור על משמרות הגבול האיטלקיים להתמצא מסכד המסמכים המביים בשגרירות הבריטית ברומא לא היו מרוצים מרומם הפיקוח של האיטלקים מבעבר והורים אף-ל-פי שהיו מקרים שראויטלקים מנעו את כניסתן של קבוצות יהודים אשר אישורי המעבר שלהם לא שיפקו או משמרות הגבול.⁵⁸ מסקנות כריקה שפורשו הבריטים במחילת יולי 1946 בעתב רסיה (Resia) קבעו, כי לשלטונות הגבול איז מושג מי רשאי בעלות הברית וקוקים להם כדי לחצות את הגבול, ואף לא קיובלו שום תחיות שחיילי בעלות הברית וקוקים להם של בעלות הברית המציג מספר הגרוא כמסמך רשמי בנידון זה. לכל אדם הלובש מדים של בעלות הברית הגבול, ואף לא קיובלו שום תחיות שחיילי בעלות הברית וקוקים להם של בעלות הברית המציג מספר הגרוא כמסמך רשמי בנידון זה. לכל אדם הלובש מדים של בעלות הברית הגבול, ואף לא קיובלו שום תחיות שחיילי בעלות הברית וקוקים להם של בעלות הברית המציג מספר הגרוא כמסמך רשמי בנידון זה. לכל אדם הלובש מדים של בעלות הברית הגבול, ואף לא קיובלו שום תחיות שחיילי בעלות הברית וקוקים להם של בעלות הברית המציג מספר הגרוא כמסמך רשמי בנידון זה.

מסקנת החומם על-ידי קציני בריטי או אמריקני.⁵⁹
מחלקת משטרת הגבול והתחבורה במשרד הפנים האיטלקי טענה בעקבות תביעת מקדחת בעלת הברית לחגבר את הפיקוח על הגבול, כי עזי אפריל 1946 המעבר היה בשליטת חיילי בעלות הברית ולכן האחריות למניעת פליטים יהודים מלהיכנס למדינה הייתה מוטלת עליהם. ואילו מאז 1946 הודגש, לא ניתן לקבוצות יהודים להיכנס. עם זאת לא הוצאה מכלל אפשרות הסתננות של בודדים לאורך הגבול בין אוטסריה לאיטליה, שהיא אזור הורי וכל משוולי הגבול שהיו עם, נהרסו על-ידי הגרמנים. הבעיה העיקרית, טען משרד הפנים האיטלקי, היא ריכוזים של גופים רשמיים והצי רשמיים של בעלות הברית המורשים להעניק אישורי מטע.⁶⁰ א.ס.א. מלקולם (A.C.E. Malcolm), הממונה על השגרירות ברומא, תאר בספטמבר 1946 את סידורי הגבול

תקציב הסכנה, שהמתנות יתופקו לכיסוסים ולהפלטות בלתי-לגאלית לארץ ישראל והודיע על כמה חשוב שלא יוצר חשש שהראגון מסייע או מעודד הגירה בלתי-לגאלית.⁶² וסרנו של רוג'ר להביא להספקה הטובה של אוניברסיטת אנבר.⁶³

האיטלקים נזחרו מלהשליט את מרותם במתנות מחשש שיאבדו את הטוב של אוניברסיטת אנבר ויקומצו את הקהילה היהודית בארצות-הברית.⁶⁴ בלונדון הניחו, שרק פניה של אוניברסיטת אנבר עשויה להניע את שלטונות איטליה לפעול בכיוון זה. פיצוץ המגוררות הבריטיות בדומא (31.10.46) על-ידי אנשי אצ"ל נזן לכרוז את העילה לבקש מלונדון, לראיין בממשלת איטליה להשליט את מרותה במתנות. כיוון טען, כי במתנות אוניברסיטת אנבר יש להשליט את מרותם של ציונים קיצוניים ומוסרחות שם כמיות גורלות של נשק שיושבו המתנות מרווחים כספי רב ממכירת האספקה, שהם מקבלים מאוניברסיטת אנבר. ושאף אחד אינו יודע כמה יהודים שותפים במתנות המשתמשים לאימות תוללים להגירה הבלתי-לגאלית.⁶⁵ בתחילת ינואר 1947 פנו הבריטים והאמריקנים בפומבי לממשלת איטליה להשליט את מרותה במתנות אוניברסיטת אנבר בהם מרוכזים הפליטים היהודים.⁶⁶

באסליה על התגברות נסיונות ההסתנות לאיטליה. המשד הביע את המיהתו כיצד התאפשר לכ-200 יהודים לעזוב את מתנות האיטליה. המשד היכוח שלהם כגורמניה ולהניע לגבול האיטלקי ללא סיכוי של שלטונות בעלות הברית. הועדה המבקשה למנוע הגשת עזרה ישירה או עקיפה לאנשים המהונונים לחצות את הגבול האוסטרי איטלקי.⁶⁷ סביר להניח, שעתיד התלונה האיטלקית קשור לכניקוחת שומחתה עליהם בשל העזר פיקוח מצדן על מתנות אוניברסיטת אנבר. בריגור מ קאר (M. Carr), הנציג הבריטי באיטליה, טען בתגובה, שאין כל הוכחה לגבי מעורבות כלשהי מצד שלטונות בעלות הברית בהסתנות היהודים לאיטליה. הוא חמך בהגברת הפיקוח על מתנות המקורים באוסטריה והמליץ להכס את חשומת הלב של שלטונות בעלות הברית המקורים באוסטריה לקבוצות יהודיות של יהודים המנסות להיכנס לאיטליה.⁶⁸ בלונדון ידעו על תנועת היהודים המתחלת ירד אזורי הכיבוש הצרפתי והאמריקני; אך בנסיונותיהם להביא לשיחוף פעולה בין בעלות הברית המערביות במאבק נגד תנועה זו הם נתקלו בקשיים.⁶⁹

לקראת סוף מרס 1947 מטר משרד החוץ האיטלקי לשרירות הבריטית, כי תנועת ההסתנות של מהגרים יהודים לאיטליה לא תפקד ותפסי שישור מזג האוויר היא עתיד לגבור עד צוין, שמספר הפליטים באיטליה המסתוריים באוניברסיטת אנבר נוכחמר 1946 כבשלת אלפים. המשטרה האיטלקית מתקשה לפקח על הגבול למרות הגברה השמירה בגלל אורכו והמשאבים המצומצמים שיש לה, ובשל הטיות המגוש למסתנות על-ידי אנשים הקשורים לאוניברסיטת אנבר ולגיונות ולחצים אף על-ידי חיילים של בעלות הברית משרד החוץ האיטלקי טען, שמגוררים בלתי-לגאלים אלו אינם מקורים מאחר שישו את אוצרותיהם מרצונם החופשי ולפיכך, אין הם זכאים לסיכוי של אוניברסיטת אנבר. במקצתו של המשרד מסר על הניחות שהעביר לשגרירות בלונדון, לפנות למפקדה האירופית של אוניברסיטת אנבר ולבקשה לקוט מספר צעדים במסגרת יחמאבק בהסתנות: ליטול ממי ששוב באופן פתאומי מתנה פליטים באוסטריה או פלמבר את הוכוח לקבל עזרה באיטליה; למנוע סיכוי ממי ששוב את אוצרותיהם מרצון

בלונדון הסבירו את סרובם של האיטלקים לסייע להם בחשש מפני גל מתאות אה ימנעו מהיהודים להפליג, והיה של "פרשת לה-ספיציה" היו ערנין סריים.⁷⁰ יחד על פני בריטניה הייתה איתנו זמן מאוד לא פופולרית באיטליה בעיקר בשל הונוגורדות החקפה. להצעת התרופות להחזיר את קירואייק וטרפוליסנה לאיטליה. החלטת מועצת של החוץ (סוף יוני תחילת יולי) לרחוח בשונה את התחלטה לגבי עתיד המושבות של איטליה ועד אז להשאיר בניהולה של בריטניה, קומצה את האיטלקים. העוינות כלפי הבריטים התבטאה בין השאר בסיוע שהגישו גורמים שונים בממשל האיטלקי למארגן ההעפלה.⁷¹ עזרה מרגי, שהיתה מופקדת על המגעים עם אישי ממשל איטלקים, מדגשה בעדויותיה את הניצח שהוגש לה על-ידי אישים בכירים בממשל.⁷²

ב-18 באוגוסט 1946 צווישן קיסרית-אפריקה ופולין - שנתגב בתופת ארץ ישראל היו אלו המעפילים הראשונים, שהפליגו מאיטליה ונורו לקפריסין. צ'רלס הוגיש באיגרת ששיגר למחלת הגררולש למשרד החוץ האיטלקי, כי הגברת הפיקוח על גבולותיה היבשתיים של איטליה תקל על השלטונות את מניעת ההפלגות הבלתי-לגאליות. השגריר עמד על רצונה של בריטניה לסייע לממשלת איטליה להתמודד עם ההסתנות למדינה והצביע על ההוראות שניתנו לשלטונות הבריטיים בגרמניה ובאוסטריה להגביר את הפיקוח על אזורי הכיבוש מחדה חריפה בשל המורדות שחשו לאיטליה.⁷³ בלונדון כחרה, כנראה, להימנע משקטו הבריטים באזור הכיבוש הולתי האיטלקים כלפיהם אותו זמן. לצעדים שנקטו הבריטים באזור הכיבוש הולתי משמעות שולית משום שהמנועה כרוכה החמלה דרך אזורי הכיבוש האמריקני והצרפתי. פניות הבריטים לשלטונות איטליה לא הביאו לתוצאות המקוות ואותו מעפעלים המשיכו להפליג נמשל המדינה. בין 13 באוגוסט 22 באוקטובר 1946 הגיעו לחופי ארץ ישראל כוח אחד זו שיש אוניות מעפעלים, שכולן הפליגו מאיטליה. כל הספינות, למטת הספינה הקטנה "עמורה שוחס", נתפסו ומעפיליהן גורשו לקפריסין. במתנות דמבר הבטיחו האיטלקים לקוט ככל צעד אפשרי למניעת הפלגות בלתי-לגאליות ולמסור לבריטים כל מדע שייגע אליהם לגבי תנועה זו.⁷⁴

אחד היעדים של הבריטים במערכה נגד ההגירה הבלתי-לגאלית של יהודים אל איטליה וממנה היו ארגוני הסעד - אוניברסיטת אנבר והגיונות - אשר אחידים מעורבים טיעו למארגני תנועת "הברית" והתעפלה. העזר פיקוח איטלקי על מתנות אוניברסיטת אנבר בהם פליטים יהודים שהסתנו לאיטליה, הטריד את הבריטים תקופה ארוכה והיה כבד, כי ישיבי מתנות העקורים ומתנות ההכשרה המנוהלות על-ידי הגיונות החוץ את מאגר המפעלים להפלגות הבלתי-לגאליות.⁷⁵ בלונדון שאפו שהיהודים יוצאו מהמתנות. הסכר החוץ הבריטי ביקשו להביא להפסקת הטיסות של אוניברסיטת אנבר. בשינוי ועדה של מועצת אוניברסיטת אנבריו אירופה במתנית דצמבר 1946, קבל גורר, רמל נציגה של בריטניה, כי 22% בלבד מהסיוע שמגישה אוניברסיטת אנבר לפליטים באיטליה נזמן ללא יחידים, אף-על-פי שההחודים מחוים רק מקצת מהתקורות והפליטים באיטליה נזמן לדבריה, מאחר שלא צפוי שהיהודים הנמצאים באיטליה יחזרו לארצות שמתן הגיש, יש להגדירם כ"אנשים שלא ניתן להחזירם לארצות מולדתם", על-פי מדיניות אוניברסיטת אנבר. טיפול במקטוריה כזו חייב להיות מוגבל בזמן (ולכן יש לחדול לסייע להם). הוא החריע

שכיחה ונחש חזרה השלום נאסר עליה לחזיק כוח צבאי ומשטרה כריקה הנחזק לה, ולפיכך, אין ביכולתה למונע מיהודים להסתובב וללכת ברחובות בלילה בחודש הקיץ, אין זו אשמתה של ממשלת איטליה, הטיף, שבעלות כריח מסיימת (קרי ארצות-הברית וצרפת) מעודדות את החנוכה הכלת-לגאלית של יהודים לאיטליה. עם הניעם לאיטליה מחקבלים היהודים מיד למנוח אוניברסיטאות ונהנים משמח חיים גבורה בחיבת מור של האוכלוסייה האיטלקית. מעמדם המורשת, הדיגש, מקל עליהם את האפשרות להפליג מחופי המדינה. המסור כוח משטרה מונע מהשלטונות פקוח נאות על חופי המדינה. האיטלקים לא הסתירו מהבריטים כי בשל המגברות המסתנות לאיטליה מניעה ההפלות הכלת-לגאליות מנוגדת לאינטרסים שלהם מאחר שבהשטר אפיקי ציאה אתר, מספר הפליטים היהודים במדינה עולה בקביעות. האיטלקים שבו ותיקשו-ממשלה-ברשונת-למכת-במניית-האיטלקית לאוניברסיטאות וכו' להניע עדיפות ליהודים והמצאים באיטליה במסכות ההגירה לארץ ישראל. ש' לבקשה הראשונה נענה משרד החוץ הבריטי מיד.⁶⁹

בתחילה מאי הציג ר"ר מוליורה לכריטים הכנית לרעו את כל המסתנות שייכנסו לאיטליה מתאריך מסוים באי אוסיקה (Usida) ולהחזיקם שם עד שיהיה אפשר להתורג למולדתם או להעבירם למקום אחר. הכנית נערה למונע מהמסתנות החודשים הצעירים להגיע עם בוא הקיץ ולהעברת בקבוצות הפליטים הנמצאים כבר במחנות. הכנית הותנה בכנותו של אוגו האומה המאוחדת או כל ארגון אחר, לראות במסתנות אלו בעיה נפרדת מהפליטים המסתופלים כבר על-ידי אוניברסיטאות ולדאוג ליהודים ולספי. מוליורה סבר, שהחכמה האפשר פקוח על חנוכה הפליטים באיטליה. הוא הודיש, כי באי היה מקום לשאת אלפים איש ולפיכך לא היה כל רצון להתחייב לגבי עתידם קבוצה של פליטים.⁷⁰ במשך החודש בלונדון התקשו להחליט לגבי ההצעה של מוליורה. לאזרחי המגרות עקרונית לתכנית, מאריך גיסא לא היה כל רצון להתחייב לגבי עתידם של אותם פליטים, שיעצרו באי. מוליורה, שנכח בהיסוסם של הכריטים הודיש, כי ישום הכנית ירחיק מסתנות פוטנציאלים.⁷¹ במשך החודש חששו גם שמא ינסו מאגבי ההעלה להוציא מסתנות פליטים יהודים מהאי. בסופו של דבר החליט, שאם יחריף הכסחון יהיו מספקים, כריטינה היהיה מוכנה לתמוך בכל פנייה איטלקית לאיירי.⁷²

למקלת טיט להוצאת הפליטים.⁷³
 כשריידת ברומא היו מעורבים במהלך חודש מאי מתנובת האיטלקים ללחץ הכבד והאנומסיווי שהופעל עליהם, זאת לשרות התעלמות האיטלקים מחלק מדישיותיהם. צ'רלס ריווח על כוונות השלטונות האיטלקיים לרצוח את כריטינה. הוא ציין במיוחד את רחובם של ראש הממשלה, שד החוץ ופקידים בכירים לישות פעולה. עם זאת הודיש את חששם מעימות עם מדינות אחרות במקרה כיון השאר מהתחייבות שהעניב ר"ר מוליורה למשטרה לאיטליה. שבעות היצון נבעה בין השאר מהתחייבות שהעניב ר"ר מוליורה למשטרה לעשות כל שניתן כדי לעצור את ההסתנות מאוסטרדיה ובכלל זה אישור לירוח על מנת להלך במידת הצורך. שלטונות הנמל באיטליה קיבלו, אותו ומן הנחיות לעקוב אחר אויכות ההשדות במסורבות בהפלות הכלת-לגאליות, לרוח עליהן ולעקב אספקת דלק לתן השגוריר וכח עד פנה פרנסוני, המוכיר הכללי של משרד החוץ, לראש המטה של תלג' לשר הממונה על הצי המסחה לעשות כל מאבק לעכב את הפלגתה של "אקסודוס",

ולקוים במחנות אוניברסיטאות ובאוסטרדיה בעצורים, שזמננו מהפליטים אפסות להסתובב לאיטליה. עוד נמסר על כוונת השלטונות לרבו את המסתנות במחנות מולחים עד אשר תתקבל החלטה לגבי עתידם. כריטינה התבקשה לחמון כרדישוותיה של איטליה מאוניברסיטאות.⁶⁹

צ'רלס כויד על הוזהרה האיטלקית הודגיש כמיוחד את נכונותה של ממשלת איטליה להצטרף במבנה רשמי כי אוניברסיטאות מטייעת להגירה היהודית הכלת-לגאלית. השליחי המליח לממשלתו לתמוך בכל תוקף במחאה שהגישה ממשלת איטליה לאוניברסיטאות. הוא גם ביקש להניח בלונדון להיערך לקראת העברת המסירות מאוניברסיטאות לאיירי במטרה למונע מהאגון החודש לשמש כיסוי להגירה ההגירה הכלת-לגאלית. חשן של השגריר התעורר בעקבות-יעצות-שהצגת-ברבור של אוניברסיטאות באיטליה לתן לעבור לאיירי.⁷⁴ צ'רלס שער, שגורמים ככריים בארגון האוהדים את החנוכה הציונית נמנעים מלהתערב בניעשה.⁷⁵ אוניברסיטאות היתה דק חלק מהביעה של הכריטים באיטליה לגבי צ'רלס עיקר הפעילות הכלת-לגאלית של יהודים באיטליה מתנהגת במסגרת הגרינטי, אשר חלק הארי מתקיימו משמש לזימון המסתנות והפלגתם הכלת-לגאלית של המהגרים היהודים מאיטליה. השגריר סבר, כי בשל התפקיד המכריע ששאלא הגרינטי בחנוכה האיטלקית יש לעשות הכל כדי לפגוע בכוחו. הוא היה עד לרגיעות הנושא במערכת החסיים האנגלו-אמריקנית ולחשש שהחכמה בריטית על להניע חוצו כנסיון מצד כריטינה וסיוע מההודים נרדפים. הנה כי כן המליץ למונע מההגיינט להשתלב באיירי כפי שהיה משולב באוניברסיטאות כסרי ליתיה שבכנותה של איטליה להחלונן ככני המפקדה האירופית של אוניברסיטאות על המדע שמגיישים עובדי הארגון להגירה היהודית הכלת-לגאלית היא הוצאה מהעפלה שהארגון עמד לסיים את הפקיד בחודש שבועות ספורים ולהתפסק. בשלב הזה לא חשש ברומא מפגיעה של הארגון באינטרסים של המדינה. זאת ועוד. איטליה, שדרשה אחר זמן להפניו רצון טוב בלפי כריטינה המיוחסת חשיבות כה דבה למאבק בהגירה הכלת-לגאלית ואף להודיש את נחישותה לפעול בתקופת נגד העקורים השחיים במדינה.⁷⁶

ההפוגה שחלה בהפלגות של מעפילים מאיטליה נמשכה יותר מארבעה חודשים והוגעה לסימה בחודש מרס 1947 עם הפלגתן של שתי ספינות מעפילים (שבבהא לרזינסקיי ו"מולדת"). שגרירות כריטינה ברומא הוזדה ב-1 באפריל 1947, כי אם מעפילים נוספים יפליגו מאיטליה חודש ממשלה כריטינה להחזיקם לאיטליה. צ'רלס ציין באזרחו, כי על-פי הדיעות המצויות ברי כריטינה כוונת מארגון הפלגות הכלת-לגאליות לישלוח לארץ ישראל מספר גדול של יהודים כחודשיים-שלושה הקורבים.⁷⁷ בלונדון ועמו על האיטלקים גם עקב השמועות שדה אאספרי, ראש ממשלת איטליה, נענה להבקשת רפאל קנטוני (Rafael Kantoni), ראש אחוז הקהילות היהודיות באיטליה, להחיר בניסוחם של עשרת אלפים יהודים למדינה.⁷⁸

ליחידים מתפזקת והצביע על אולם היד של האיטלקים. צ'רלס היה מוטדד מהצדחתן של קבוצות גדולות יחסית לזיכנם למדינה ללא קושי למרות הגברת הפיקוח בגבולות והחזרתן של קבוצות יהודים מדי יום לאוסטריה. הוא טען, שאם לא חניקת פעולה ורסיסה, צפייה הגירה המונית מאורגנת השגריר הדגיש, כי בנושא זה לשיח הממשלות אלוטרים משותף ולפיכך הוא אינו מהסס להאזין לקוט מצדים מזיזים. הוא הכסית לפסוצ'ה את תמיכת בריטניה בכל פניה, שתיוזם ממשלת איטליה אל השלטונות המלינית השבנות בדבר פיקוח על תנועת היהודים.⁹⁴

בשגרירות הבריטית ברומא גבר הספק לגבי נכונותם ויכולתם של שליטונות איטליה לצבור את ההסתננות דרך הגבול הפנימי ולמקח על הפליטים היהודים במדינה. גם תליתו של מילרדה לריכו המסתננים באי אוסטיקה החלה להיראות כלא מעשית היות שאיטליה נרא קלושים. בשגרירות סברו שדעת הקהל, בעיקר בארצות-הברית, לא תתיר לאיטלקים להקים מחנה ריכוז ליהודים, אשר ינהל בנוקשות הנחיצה למנוע בליחה. לעזובה זו, נאמר, מודעים היטב הדוגים הגבוהים במשרד החוץ האיטלקי. המסקנה הבלתי-נמנעת הייתה, שעד אשר שלטונות הכיבוש של בעלות הברית לא ימנעו אמצעות הברית וצופת, לא ישתפו פעולה, לא ששתדלני האיטלקים לחסום את הגבול.⁹⁵

האיטלקים היו מעוניינים בעצירת ההסתננות למדינה. הם קיבלו הצעה בריטית לריכוז בממחה אנגלי במאבק נגד ההסתננות היהודים.⁹⁶ ואף נהנו הנחיות לשלוח מהגרים בלתי-לגאליים, שייחפסו ברחבי אוסליה, לאוסטיקה.⁹⁷ אולם הם קבלו בפני פלטיים הנעצרים בגבול הפיקוח בגבול היהודים. ד"ר מילרדה הציע לשגריר ובריטי, שכל המסתננים היהודים, שייצצרו באזור הגבול ימסדו לשלטונות אזור הכיבוש הבריטי, אשר יחוקקו אותם כמחנות שמורים עד אשר יעלה בידם להחזירם לחמות העקורים בגרמניה, שמהם יצאו. המסד היה כרוך: מאחר שאין ביכולתם של בריטניה להביא את הצירפתים האמריקנים לקבל בחזרה את המסתננים היהודים, תאלץ בלישייה לשאת בעול אם היא מעוניינת בשימור הפעולה של האיטלקים. צ'רלס, אשר יליה עד להשלכות הצפויות מהצעה זו, סבר, שלאור ההגירה המונית מרומניה וההגירה הצפויה של הלקח על גבולות איטליה, ייתכן שבדאי להגדיל את הפסל באזור הבריטי באוסטריה על מנת להשיג את שימור הפעולה של האיטלקים.⁹⁸ ברם, לא הייתה גו-החלטה קלה. מאק, הוציג הפליטי הבריטי באוסטריה, מיהר להזהיר את משרד החוץ ומפני קבלת ההצעה האיטלקית. לדבריו, הצרפתים והאמריקנים מתירים את יציאת יליחודים ולפיכך הנפל הצפוי יפול על האזור הבריטי יהיה כבד ביותר. מאק ציין, כי מאז יוני 1946 פסקה כמעט לחלוטין ההגירה הכלת-לגאליה של יהודים דרך האזור הבריטי, וכעת נמצאים שם רק 1,800 איש כמתה אדמונט (Admont). אומץ ההצעה של מילרדה טען, ונפג במעמדה של בריטניה באוסטריה.⁹⁹

המצעים האינוסטריוויים שנהלו הבריטים עם האיטלקים לאחר החתימה על חוזה השלום לא הביאו לפריצת דרך במאבק נגד ההסתננות היהודים, והזינוחים על הסמננת בתקופת ניכר, בעיקר בקיץ. נמשכו, למרות זאת, החחשה בשגרירות ברומא בחחילת אנווסט הייתה שמשרד החוץ האיטלקי מייחס חשיבות רבה להפגנת רצון טוב ונכונות

שענגה כפורטוגל (Portuguese) ליד לה-ספציה. כוויין, שדאה כ"אקסודוס" אכן כוחו להצנחה נגד ההפלגות הבלתי-לגאליות הברור לספורציה, שר החוץ האיטלקי, אף התחייבות הפלגות שהיא מייחס למניעת הפלגות של האונייה עם המפעלים לארץ ישראל. האיטלקים גילו נכונות לעכב את הפלגת האונייה למספר ימים.⁹⁸ הבריטים לא הסתפקו בכך. צ'רלט הציע בפני האיטלקים את העובדות המעגרות על תכנית להגלי מעפילים באונייה לארץ ישראל והוגיש, שאם האונייה תמליג כסופו של דבר לארץ ישראל ממשלת בריטניה תאלץ לודש ממשלת אוסליה לקבל בחזרה את המוסלים השגורים אף רמו על הנוק הצפוי למנוחת החוסים בין שתי המדינות בתקופה רגישה זו.⁹⁴ הלחץ הבריטי הביא את שליטונות איטליה לעכב את הפלגת האונייה למספר שבועות ולאסוד על עדה סרץ להעלות מעפילים על האונייה.⁹⁵ בניגוד לתוכן

השליטונות ל"אקסודוס" להפליג ללא מעפילים כשהיא מלווה באונייה מלחמה איטלקית עד כניסתה לים הטירוטוריאליים של צרפת.⁹⁶ במקביל למגעים שהתנהלו לגבי "אקסודוס" התכרך לשגרירות הבריטית ברומא שהשלטונות המקומיים בפלרמו (Palermo) מיפקו פתם לספינת מעפילים בשם "אנאלי" (Ana) ואת אי-על-פי ששלושה שבועות קודם לכן פנתה בריטניה לאיטליה למנוע אספקת דלק לאוניות המעורבות בהפלגות הבלתי-לגאליות.⁹⁷ בהשונה למטחה שהוגשו הבריטים טען המזכיר הכללי של משרד החוץ האיטלקי, שהחוק הבינלאומי חייב אותם לספק לספינה כמות פתם מינימלית, שתאפשר לה להגיע לנמל הקרוב ביותר. לבסוף הוחה פולטוני, כי ממשלת איטליה יתחה נחיתה ליהפטר מהאונייה על נוסעיה הלא רציניים.⁹⁸ בי"ב במאי 1947 נעצרה "אנאלי", שפונתה "יהודה הול", כחופי ארץ ישראל. הספינה, שיצאה לזרבה מטנם שבארג'יריה עגנה שולוש ימים עם מעפיליה בפלרמו. הפתם שסוספ לה שם, קבל צ'רלס בפני משרד החוץ האיטלקי, איפשר לה להשלים את מטעה לארץ ישראל.⁹⁹

בולנדון המגבשה אותו זמן ההחלטה לגרש מעפילים, שייצצרו כחופי ארץ ישראל לנמל הפלגה. הנטייה במשרד החוץ הייתה להפעיל מדיניות זו בפעם הראשונה לגבי איטליה ולאחר מכן להרחיבה לשאר המדינות.⁹⁸ מדיניות זו חייבה קבלת הסכמים של שליטונות איטליה. בולנדון ידעו על חששם של האיטלקים מהתגובות הצפויות בארצות הברית וכעיקר מצד הקהילה היהודית רבת ההשפעה, אם יטייעו לכריטינה במאבק נגד ההפלגות הכלת-לגאליות.⁹⁹ ונה כי כן הסכ בריון את תשומת הלב של ספורציה להודעה, שפירסם טרומן ב-5 ביוני 1947, ובה קרא לעיכוב האמריקני לנהוג בהתאם להחלטה שקיבלה עצרת האומות המאוחדות ב-15 במאי 1947 ולהימנע מכל פעולה תעלולה לנפג כמאצבים לפתור את שאלת ארץ ישראל.⁹⁹ כוויין הזהיר את האיטלקים שביקשו להתקבל לארגון האומות המאוחדות, לכל יתעלמו מהאגרות ששיגר לי, המוליד תלילי של הארגון, ובה התבקשו המדינות לקוש אמצעי חזרות קפדניים ולמנוע מעבר

או הפלגות של יהודים המנסים להיכנס לארץ ישראל כדרך בלתי-לגאליה.⁹⁹ עם בוא הקיץ גבר החשש של הממשל בלנדון מהסתננות של המוני יהודים רומנים לאיטליה כדי להפליג משם לארץ ישראל. בתחילת יוני מסר צ'רלס לספורציה שההסתננות לאיטליה מתנהלת ברובה באזור פולנו (Bolzano) משטח הכיבוש הצרפתי. השגריר פטי בפני שר החוץ האיטלקי את השיטת שבעזרתן מתחמקים

הוצרתי באוסטריה לפעול לעצירת הסתננות של יהודים לאיסלניה.¹⁰⁷ האיטלקים
ביקשו מהבריטים לשלוח מומחה בריטי, אשר יפקח על שטח המלצות הדיו והשבון של
ראש השטח קצין קישור בין שלטונות הנגב והאיטלקים לשלטונות הנכבש הבריטיים
הצ'כוסלובקיים באוסטריה.¹⁰⁸

בקורו המוצלח של ספורצה בלונדון וגילויי הרצון הטוב שהפגינו הבריטים כלפי
האיטלקים לא הביאו ללצח נכונה רבה יותר לסייע לכריטינה במאבקה נגד התנועה
בלתי-לגיאלית. ברומא נספר, כי לאחר שבספטמבר התנהלה התנועה בהיקף מצומצם
הגיעה התנועה באוקטובר, למסדים מאויגים של כאלף איש בחודש, ואלמלא תנומה
במתחם אייביץ באיסלניה היו הארגונים היהודיים מגבירים את קצב הסתננותם, הסברה
בנות שקצב ההסתננות מותרת בפולנות הכלית-לגאלית, ולפיכך עושים הארגונים
לחודשים כל מאמץ להגביר את קצב הפלגנות.¹⁰⁹ ואמנם, בתחילת נובמבר דחה
הסמל לעלייה: "הכניסה לכניסין [איסלניה] הולכת ונמשכת. באוקטובר נכנסו
18,000 איש. המצב במחנות איום מכל תאור. אך הנהגה האיטית נמשכת. העובדה
שחיצ'אה אינה מתקדמת מכבידה על המצב ללא נשוא."¹¹⁰ נציגי הגזינט באיסלניה
דיווחו אותו זמן על מאסרם של מסתננים רבים. מדיניות זו, הדגש, אינה מכוונת אך ורק
נגד היהודים אלא נגד כל הזרים, שהסתננו לאיסלניה לאחר הדו באפריל 1947. יעקוב ל.
טורל (Jacob L. Torbe) מנהל הגזינט באיסלניה, אמר במחצית נובמבר את מספר
היהודים שנכנסו לאיסלניה בחצי השנה שחלפה, בעשרה אלפים.¹¹¹

הקטור א. מאלס (Victor A. Malle) השגריר הבריטי החדש ברומא לא היה איש
כשרון בחורף 1947-1948 כאשר למדיניות השלטונות האיטלקיים לגבי ההפלגות
בלתי-לגאליות. הוא דיווח על סרובה של ממשלת איסלניה לעצור אוניות שלא על כסיס
תלוי-הודגיש, כי מידת שיתוף הפעולה שניתן לצפות ממנה הוא מוגבל. השגריר אף
מכה, שהאיטלקים יתנגדו לקבל בחזרה מפעלים שהפליגו מאיסלניה ונורושו מארץ
שראל.¹¹² בתחילת דצמבר 1947 מחתה השגרירות ברומא בפני משרד המזק האיטלקי
שעזתו לספינה "צ'ינובאני מאריה" (Giannina Maria) להפליג אף כי היא נכללה
ברשימת האוניות המשוחרות במשורבות בעלייה הכלית-לגאלית, שהוגשה לופי בי-ל
באוקטובר 1947.¹¹³ 29-דצמבר נעצרה בחופי ארץ ישראל הספינה "כיש בנומבה"
לצ'וכאני מאריה" לאחר שהפליגה מקורסיקה ועליה 680 מפעילים.¹¹⁴ תמישה ימים
דגם-לכן נעצרה האונייה "לא תחידות", שהפליגה אף היא מאיסלניה עם 884 מפעילים.
משרד המזק האיטלקי טען בהשווה למהא שהוגשה השגרירות ברומא, כי הצלחתם
של המלגרים יהודים להתקמק מהפיקוח של שלטונות איסלניה ולהפליג לארץ ישראל,
אומה צריכה להפחית. שכן מדובר בנומרים, שהצלחו להתקמק מפיקוחן של כמה
משורות כמרכז אירופה ובכלל זה של שלטונות הצבא של בעלות הברית בבריטניה
ובאוסטריה. יתר על כן, לעתים קרובות הם הצליחו להתחלף בארץ ישראל הוכחות
וכליטים לא הצליחו למועז ואת מהם.¹¹⁵ פרוסוני, המזכיר הכללי של משרד המזק
האיטלקי, טען, שאין להסיק מהצלחתן של ספינות אלויות להפליג מממלי איסלניה כי אין
לצו שוטב מצד ממשלת איסלניה או כי אין מצדו החליטה נחלשה למנוע הפלגות כאלו.
הסיבות לכך נעוצות במשאבים הרבים העומדים לרשות הארגונים היהודיים מצד אחד
ובמחסור בשוטרים ובמשאבים באיסלניה מצד שני.¹¹⁶

התאבדויות פנויות. ¹⁰⁰ ואמנם, האיטלקים, אשר השתלכו ברומתן של בריטניה וצרפת
לאחר נאום מרשל ביקשו להימנע מעימותים מיותרים עם בריטניה. מדיניות המקורית
הציונית מותרת, כי הליח הכבד שהפעילו האנגלים על שלטונות איסלניה החל נתון את
אחריותו מאיב 1947. השלטונות ברומא והשלטונות הלקאליים חזלו לסייע לאחרי
התנועה והם נאלצו לחזור לפעול בחשא, כפי שהוצג במהלך השנה הראשונה לאחר
המלמה. כך למשל דווח במחצית חודש מאי "...הרומה מן הצפון תקלת במפולטים
שלא היו כמותם. השלטונות המקומיים נתונים ללחץ מתמיד מצד האויבים [האנגלים]
ונכנעים להם יותר ויותר."¹⁰¹ כיום, באמור, התנועה לא פסקה. ס.פ.ג. ראק (C.P.J.)
Ruck מומחה בריטי, אשר נשלח לברוק את שיטת הפיקוח של האיטלקים על הגבול
עם אשפטיה. טען בבית המשפט שווגיש לאיטלקים, כי הסינות של משמר הגבול לכלול
את דום המסתננים נכשל בגלל שיטת הפעולה המוזנמת להתמודדות רק עם הסתננות
בחדדים או קבוצות קטנות. ההגירה היהודית היא מאורגנת וברשות המארגנים אנשים
העולים בהרבה על אלו העומדים לרשותם של שומרי הגבול. צעדי המגן הרגילים קבע
ראק, אינם מתאימים להתמודדות נגד תנועה זו.¹⁰²
על רקע הידיעות על הפלגתם האפופיה של 17 אלף מפעילים מזרים השחרור (הישאנים)
גברו חששותיו של הממשל בלונדון מאפשרות הצפתם של מחנות קשייטין במפעילים.
בלונדון נועדו למנוע הפלגות נוספות ממקומות אחרים. איסלניה נתמכה במקור חסבה
העיקר מאחר שמספר המפעילים הפוטנציאליים בה נאמד ב-28 אלף, ואילו תוספת שכני
האוינות נענו בגמלי איסלניה והיו חשודות במשורבות בהפלגות הבלתי-לגאליות. היות
כ-13,500 מקולות.¹⁰³ במשרד המזק הבריטי ובשגרירות באיסלניה ביקשו לצמצם את
ביקורו המתוכנן כמות אוקטובר של ספורצה בבריטניה כדי להכטיח סיוע איטלקי
למדינת הפלגות בלתי-לגאליות. ואחד, הממונה על ענייני השגרירות, פגיש עם
ספורצה ומסר לו על העניין האישי שמגלה בויון בנושא ההפלגות הבלתי-לגאליות
ווארד הוודו מפני תקיפת רצינית העלולה להיעב על הביקור. לדבריו, כל עוד עונות
בגמלי איסלניה אוניות בלתי-לגאליות רבות קיים סיכון להיווצרות תקיפת. יהיה זה מאחר
לא רצוי, הודגש ווארד, אם זה יקרה בזמן ההכנות לביקורו של שר המזק הבריטינה
ספורצה הכטיח לעשות ממיסכ יכלוח למועז מספונות חשודות להפליג. לזכריו, במקרה
של "אקסודוס" הוא אישית הורה לקטט בצעד בלתי-לגאלי במטרה לעכב את הפלגת
האוינית.¹⁰⁴

עמדה פחות נחרצת לויטוריו זופי (Vittorio Zoppi) מנהל המחלקה הפוליטית
במשרד המזק האיטלקי, שטען, כי לממשלת איסלניה אין סמכות חוקית לעצור, ללך
הגבול ומן ספינות חשודות, כאשר ברור, שאין כוונתו לעבור על החוק ולהעלות על
סיפון יהודים באיסלניה. בתגובה טען ווארד, כי ממשלת איסלניה אפשרה ליהודים
לחפור את איסלניה לבית-מלגרים לשיפוח אוניות בלתי-לגאליות. מדיניות זו הדגיש,
שקולת לממן אפשרות להודות להפליג מחוף איטלקי. כסופו של דבר הכטיח זופי לפעול
לעכב את הספינות החשודות בממלי. תוך שהוא מדגיש את הקושי הכרוך בעיכוב
ספינות המגיעות דגל זה.¹⁰⁵ למשרד המזק הבריטי היה ברור כי על מנת לעודד את
האיטלקים למנוע הפלגות בלתי-לגאליות צריך למנוע מיהודים נוספים להימס
לאיסלניה.¹⁰⁶ ואמנם, נעשו אותו זמן נסיונות לשכנע את שלטונות הצבא האמריקני

תפקידה בריבונותה של איטליה

הבריטים ידעו היטב מהם המניעים, והאליגוץ השיקולים המנחים את הממשל האיטלקי בטיפולו בפליטים היהודים. אולם במסורת ששרדו לאור גמר מלחמת העולם השנייה קצרה דם לאיץ את רומא להנה אחרת. שלטונות איטליה לאור גמר מלחמת העולם השנייה קצרה דם לאיץ את רומא להנה אחרת. שלטונות איטליה לאור גמר מלחמת העולם השנייה קצרה דם לאיץ את רומא להנה אחרת.

העולם של שלטונות איטליה בסיוע פוליטי וכלכלי אמריקני השפיעו אף הם, לדעת הפרטים, על עמדה של רומא. ואמנם, שלטונות איטליה היו ערים לעובדה שבראש אולג'רא, אשר הורמה כספים רבים לאיטליה, עמדו אישים פוליטיים, שזירת הפעולה העולמית שלהם היתה בני-יוזק, והם לא הסתירו את אהדתם לפליטים היהודים. כשלושה של לונדון התייע את ושינגטון למנוע את תנועת הפליטים היהודים דרך אזור הכיבוש שלה או לגנות את הפלגות הכלת-לגאליות העיד על סודי העוסקות של ושינגטון. אודה אנרשית לפליטים היהודים, המריחות כלפי שלטון הכיבוש הכריטי הותם על חוסה של לונדון כלפי איטליה מאז הצטרפותה ב-1943 לצדן של בעלות הברית השפיעו אף הם על נכונותם של אזורים ממעלי המפקדים בממשל האיטלקי ושל ה"איש כרזום" לסייע למסמנות היהודים ולהעלפה. לכך נוספה ההנחיה של מנהלים שונים באיטליה¹²³ שיקבר בקרב השמאל למדיניותו האימפריאליסטית של כריטיניה בארץ ישראל.

במעגלים עם הבריטים לגבי העלייה הבלתי-לגאלית, הקפידו האיטלקים להגיש את עצמאות ותוכניות של ה"ארגון" היהודי האחרון על התנועה. סגן מנהל המניעים הפוליטיים במשרד החוץ האיטלקי, למשל, הטיל ספק לגבי האפשרות לתקוף בתלחה אורזן רב עצמה שכוה. הוא גם פיקפק באפשרות לחבל בפעילות אורזת החוץ. של הארגון. זו נכח הקשרים בין מארגני ההעפלה באיטליה (ובצדק של עדה סרני) וכן שלטונות איטליה ובכלל זה עם אישים במשרד החוץ¹²⁴ זומה, שהייתה כאן מנחה לפרק בתאור עוצמתו של אומג'ו "אורגון". ניתן לשער, שהפירוט או נעשה לתורן את-קורסן הרצויה למעשה, חוסר הרצון של האיטלקים למנוע את הפלגת הספיקנות.

בתחומים האחרונים של השלטון הכריטי בארץ ישראל ניסו הבריטים ומארגני ההעפלה לשכנע את שלטונות איטליה – כפי-אנוכיתם עלתם ממימין אותם לשחרר עמם פעולה. מאלט טען, כי המשרד הפלגות המפעילים והכוחות נשק החתומות לארץ ישראל יביא לחתרנות המצב בארץ ישראל שידרדד למחמת אזרחים ולארכיוה. לניכונה כאלו, הורגיש, עלולות להיות השלכות החורגות הרבה מעבר למורח הם המיכונ, שני עדה סרני ביקשה מדה-גאספרי, ראש הממשלה, להחרי לסיפיות רבות נשק ומפעלים להפיק לארץ ישראל. לשאלת ראש הממשלה ציינה סרני שני נימוקים מדוע מחייב האינטרס האיטלקי להיענות לקבשתה. האחד, המדינה היהודית תהיה "אחד האלמנטים המאנוס" של הכוח המרכזי בים התיכון". השני, אם היישוב היהודי יפסיד במלחמת עם הירכים רוב הפליטים היהודים שירכחו מארץ ישראל יגיעו לאיטליה.¹²⁵ מכל מקום, מסוה שמח 1947 ועד הקמת המדינה שבה איטליה ויתמשה את מקומה" כטיסה הפלגתית העיקרי, מבחינת מספר האזרחים שהפלטו מחופיה. הבריטים, שהתאכזבו מנמשך ההסתמנות לאיטליה, הוריעו לאיטלקים במחצית פברואר 1948 על החלטתם להחזיר את קצין הקישור הבריטי, שנשלח לייצג להם במאבק נגד הסתמנות הפליטים היהודים. ממשלת בריטניה, ציין השגריר, הגיעה למסקנה, שהצפינות שתלו במדינתו של קצין הקישור לא מומשו ולא באשמתו של האיש.¹²⁶

מאז גמר מלחמת העולם השנייה ועד הקמת המדינה הסתננו לאיטליה כ-500 איך פליטים יהודים, מהם הפליגו לארץ ישראל כ-210 איך. הבריטים עמדו מרח מאור על הקשר בין ההסתמנות לאיטליה ובין הפלגות הבלתי-לגאליות היה ברור להם, שהחלטות הגובל העסוני היא חוליה מרכזית במערכת נגד הפלגות הבלתי-לגאליות מאיטליה. ברוב המדינות מין או דרכי תחלול תנועת "הברחה" היתה ברישיוה מנתקת פיסות מורית הארבעת הואל ומדינתו אל נמצאה כחוחם ההשפעה הסובייטי. אולם מסתבר, כי העובדה שאיטליה היתה נחמה לפיקוח בריטי והנוכחות של פליטים יהודים הפלגות כלה-לגאליות במדינה לא היה בהם כוי למנוע הסתמנות של פליטים יהודים הפלגות כלה-לגאליות כשלונה של בריטניה לעצור את ההסתמנות לאיטליה נכרם במידה רבה על-ידי המדינות של האמריקנים. שתחתיו לעקורים היהודים לנע דרך אוויר הכיבוש שלהם התנתו לקבל בחורה מסתמנים יהודים, שנעצרו באיטליה או באזור הצרפתי. מדיניות זו לא רק הקלה על הפליטים היהודים את המשך דרכם אלא אי נתנה לגיימציניה לצרפתים לחחר להם להמשיך לנוע לאיטליה ולטרב לקבל בחורה את אל שנעצרו שם. יתר על-כך, הבריטים נאלצו להחשב בעמדותיהם של האמריקנים – שזומתיהם לפיקוח על איטליה – ולהתנע מהפעלת החיילים הבריטים כנגד העלייה הבלתי-לגאלית, דבר שהיה מתפרש

על 50% מהמעפילים שהפליגו לארץ ישראל יצאו לדרכם מנינו מדינות הים התיכון.
בין כולם נשאו את מדינות מזרח אירופה ומרכזה והסמנו לאיטליה, לצרפת וליוון.
שלת בריתניה התקשתה להניע את שלטונות איטליה וצרפת לפעול בהקפדות נגד
רשת "הבריתה" והתעלה שהתמלדה אצלם - האותיות שישו גורמים שונים בממשל
צפת ובאיטליה כלפי ניצולי השואה המבקשים להגיע לארץ ישראל, המדינות
שברו בין בריתניה ובין שתי מדינות אלו במשך חודשים רבים לאחר המלחמה,
שפיעו על תגובות פאריס ורומא לדרישות לונדון. השפור שחל במערכת היחסים בין
יוקננה ובין צרפת ואיטליה ב-1947, בעקבות הצהרת השנייה של השנה, התבטא בין
שאף בהגברת הפיקוח על הגבלות ובכוננותם של שלטונות צרפת ואיטליה להצטרף את
עזרים של מארגי ההעפלה. אי-על-פי-כן, לא נעשה מאמץ כולל ונמרץ לעצירת
הפלגות הבלתי-לאילות ולמניעת הכשרתן ויחודן של ספינות מעפילים. הנוכחות
בצבא הבריטי באיטליה וביוון סייעה למאבק של לונדון נגד ההעפלה רק ביוון.
כללם של יותר מ-38 אלף מעפילים מנמלי שליש המדינות משקפת את מידת כשלונה
למערכת היפולומטית שניהלה בריטניה במדינות הים התיכון נגד ההעפלה.

538981

ט

אריה י. כוכבי

עקורים ופולטיקה בינלאומית

בריטניה והעקורים היהודים לאחר
מלחמת העולם השנייה

אוניברסיטת תל אביב
הפרויקט הבינלאומי לחקר מערכות ההשפלה
ע"ש שאול אביגור

העמותה לחקר מערכות ההשפלה ע"ש שאול אביגור
אוניברסיטת תל אביב
עם ציבור